

Economie

Belangenverstrengeling op de loer bij verlenen van vergunning

door Syp Wynia 27 mrt 2015

Het machtsblok van Boudewijn Poelmann, de grote baas van goededoelenloterijen, is onaantastbaar geworden. Het risico van belangenverstrengeling en andere vormen van corruptie ligt altijd op de loer.

Als de overheid een bouwvergunning afgeeft voor een terrein dat eigenlijk als moestuin te boek staat, gunt de overheid de eigenaar een geweldig financieel voordeel. De waarde van de grond gaat daardoor vele malen over de kop. Het verlenen van vergunningen is dan ook een van de meest delicate privileges van de overheid. Het risico van belangenverstrengeling en andere vormen van corruptie ligt altijd op de loer.

Zo verleent de overheid ook de vergunning om loterijen te houden. Wie zo'n vergunning weet te bemachtigen, krijgt in feite een vergunning om geld te drukken.

Boudewijn Poelmann, de grote baas van de zogeheten **goededoelenloterijen**, noemt zijn belangrijkste initiatief, de Postcode Loterij, dan ook 'een boom waar geld aan groeit', zo staat in het boek dat journalist Ineke Holtwijk aan zijn levenswerk wijdde.

Koninklijke familie

Nu was het een kwart eeuw geleden nog niet eens zo eenvoudig om een vergunning voor de Postcode Loterij te krijgen en er ook nog een commercieel succes van te maken. Wat erg hielp, was dat Poelmann een alliantie aanging met theater- en televisieproducent Joop van den Ende. Die bracht de loterij niet alleen naar de tv, maar was ook dik met de koninklijke familie.

De Postcode Loterij werd zo'n succes, dat Poelmann andere loterijen kon overnemen. Zijn bedrijf Novamedia werd feitelijk monopolist. De goede doelen – van Natuurmonumenten tot het Oranjefonds voor Willem-Alexander en Máxima – werden, desnoods met tegenzin, de grootste fans van Poelmann.

Het is nu al jaren geen discussie meer of Poelmann de vergunningen voor zijn loterijen nog wel verlengd krijgt. Zijn machtsblok is onaantastbaar geworden. Poelmann redde bovendien in 2002 met miljoenen van de Postcode Loterij het dreigende financiële en publicitaire debacle van het Nationale Huwelijksgeschenk voor Willem-Alexander en Máxima.

In 2005 mocht Poelmann van CDA-minister Piet-Hein Donner, zonder dat de loterijkanten daarvoor toestemming gaven, ter gelegenheid van een ambtsjubileum van **koningin Beatrix** een extra trekking van de rekening van zijn klanten afschrijven. Twee jaar geleden was Poelmann de grootste financier van de inhuldiging van koning Willem-Alexander.

Loterijen

Poelmann wist ook te bereiken dat hij niet 60 procent, maar 50 procent aan zijn Goede Doelen hoefde af te dragen. Tussendoor waren er kleinere succesjes. Drie jaar geleden wisten Van den Ende en Poelmann premier **Mark Rutte** zo ver te krijgen om in ruil voor de oprichting van een Blockbusterfonds voor cultuur de loterijvergunning voor de **BankGiroLoterij** op te rekken, zodat meer loten mochten worden verkocht.

Minstens zo belangrijk was het voor Poelmann om de geldboom voor zichzelf te houden en dus concurrenten – buitenlandse internetloterijen vooral – van de markt te houden. Die lobby voert Poelmann niet alleen zelf, maar heeft hij deels uitbesteed aan de door hem gefinancierde goede doelen.

Voorzitter van die lobby is **Alexander Rinnooy Kan** – betrokken bij diverse goede doelen – en bestuurslid is Adriana Esmeijer, directeur van het Prins Bernhard Cultuurfonds, dat veel geld krijgt uit de loterijen van Poelmann. Het zal Poelmann

goed doen dat Rinnooy Kan binnenkort voor D66 in de Eerste Kamer komt. Esmeijer stond wat lager op de D66-lijst voor de senaat.

Politici

Poelmann heeft de afgelopen kwart eeuw niet alleen de koninklijke familie en een ellenlange lijst soapsterren en tv-presentatoren aan zijn zegekar weten te binden, maar ook een onafzienbare reeks politici. Die zijn of waren verbonden aan Poelmanns bedrijf Novamedia of aan zijn goededoelenholding of aan fondsen die niet kunnen leven zonder het loterijgeld van Poelmann.

Oud-minister **Ivo Opstelten** (VVD) was bijvoorbeeld voorzitter van de raad van commissarissen van de goededoelenholding, oud-staatssecretaris **Ben Knapen** – binnenkort Eerste Kamerlid voor het CDA – lid van die Raad. Voormalig Kamervoorzitter **Gerdi Verbeet** (PvdA) volgde haar levenspartner Wim Meijer (PvdA) op als voorzitter van de raad van commissarissen van Novamedia. Enzovoorts enzoverder.

Zo zijn we terug bij waar dit verhaal begon. Het verlenen van vergunningen is een van de meest delicate privileges van de overheid. Het risico van belangenverstrengeling en andere vormen van corruptie ligt altijd op de loer.